

Opinie o działalności parlamentu, prezydenta i Trybunału Konstytucyjnego

Przedruk i rozpowszechnianie
tej publikacji **w całości** dozwolone
wyłącznie za zgodą CBOS.
Wykorzystanie **fragmentów**
oraz danych empirycznych
wymaga podania źródła

Znak jakości przyznany CBOS przez Organizację Firm Badania Opinii i Rynku 14 stycznia 2016 roku

Fundacja Centrum Badania Opinii Społecznej
ul. Świętojerska 5/7, 00-236 Warszawa
e-mail: sekretariat@cbos.pl; info@cbos.pl
<http://www.cbos.pl>
(48 22) 629 35 69

Co miesiąc pytamy Polaków o opinię na temat działalności parlamentu i prezydenta, a ponadto, od marca tego roku, regularnie monitorujemy również oceny funkcjonowania Trybunału Konstytucyjnego. W sierpniu¹ pogorszyły się notowania parlamentu. Wizerunek głowy państwa i TK pozostał w zasadzie niezmienny.

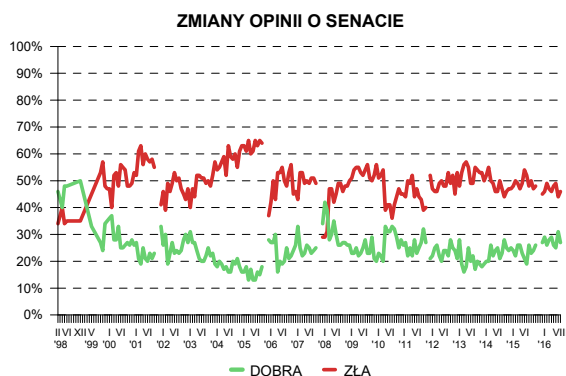
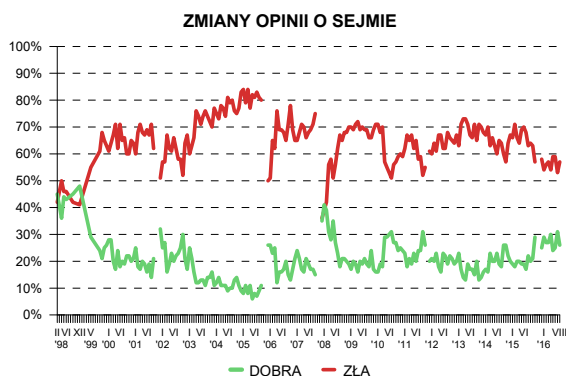
OCENY DZIAŁALNOŚCI PARLAMENTU

Od lipca pogorszyły się notowania parlamentu, należy jednak zaznaczyć, że w ubiegłym miesiącu były one lepsze niż są na ogół, tak więc obecnie wróciły do poziomu sprzed zarejestrowanej wówczas poprawy. W sierpniu – który jest okresem wakacji parlamentarnych – funkcjonowanie Sejmu pozytywnie ocenia około jednej czwartej Polaków (26%, od lipca spadek o 5 punktów procentowych) i praktycznie tyle samo (27%, spadek o 4 punkty) deklaruje dobrą opinię o Senacie. Niezadowoleni z działalności izby niższej stanowią ponad połowę badanych (57%, wzrost o 4 punkty), a izby wyższej – niemal połowę (46%).

Tabela 1

Oceniane instytucje	Oceny	Wskazania respondentów według terminów badań													Zmiany VII – VIII '16
		2015					2016								
		VIII	IX	X	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	
		w procentach													
Sejm	dobra	22	20	21	29	25	29	27	27	30	24	25	31	26	-5
	zła	63	64	63	57	58	54	56	57	54	59	59	53	57	+4
	Trudno powiedzieć	15	16	16	14	17	17	17	16	16	17	16	16	17	+1
Senat	dobra	26	23	24	26	27	29	26	28	29	26	25	31	27	-4
	zła	48	50	47	48	45	46	49	47	46	48	49	44	46	+2
	Trudno powiedzieć	26	27	29	26	28	25	25	25	25	26	26	25	27	+2

¹ Badanie „Aktualne problemy i wydarzenia” (315) przeprowadzono metodą wywiadów bezpośrednich (face-to-face) wspomaganą komputerowo (CAPI) w dniach 17–25 sierpnia 2016 roku na liczącej 1033 osoby reprezentatywnej próbie losowej dorosłych mieszkańców Polski.

Działalność Sejmu lepiej oceniają mieszkańcy wsi niż miast. Pod względem ocen pozytywnych wyróżniają się także respondenci z wykształceniem zasadniczym zawodowym, rolnicy, badani z gospodarstw domowych o dochodach od 1400 do 1999 zł *per capita*, uczestniczący w praktykach religijnych przynajmniej raz w tygodniu, zwłaszcza praktykujący kilka razy tygodniowo, a także identyfikujący się z polityczną prawicą. Niezadowolenie z jakości pracy posłów wyraźnie częściej niż inni deklarują osoby mające od 45 do 54 lat, mieszkańcy dużych miast (100 tys. mieszkańców i więcej), prywatni przedsiębiorcy, uzyskujący najwyższe dochody (co najmniej 2 tys. zł na osobę w gospodarstwie domowym), uczestniczący w praktykach religijnych 1–2 razy w miesiącu lub rzadziej, szczególnie zaś w ogóle niepraktykujący, a ponadto ankietowani o lewicowej orientacji politycznej.

Wśród analizowanych elektoratów, jedynie potencjalni wyborcy PiS częściej chwalą niż krytykują funkcjonowanie izby niższej parlamentu. Pozostali na ogół w mniejszym (zwolennicy ruchu Kukiz'15) lub większym (sympatycy PO i Nowoczesnej) stopniu negatywnie oceniają pracę posłów.

Tabela 2

Elektoraty partyjne określone na podstawie deklaracji głosowania w ewentualnych wyborach parlamentarnych	Oceny działalności Sejmu		
	dobra	zła	Trudno powiedzieć
	w procentach		
PiS	60	24	15
Kukiz'15	18	66	17
PO	17	75	8
Nowoczesna	5	90	5
Niezdecydowani, czy wziąć udział w wyborach	17	59	24
Niezamierzający głosować	18	63	19

OCENY DZIAŁALNOŚCI PREZYDENTA

Od lipca w zasadzie nie zmieniły się notowania głowy państwa. W ostatnich trzech miesiącach pozostają one względnie stabilne i są, ogólnie rzecz biorąc, lepsze niż wcześniej. Obecnie prezydenturę Andrzeja Dudy pozytywnie ocenia ponad połowa Polaków (54%), a negatywnie – jedna trzecia (34%).

Tabela 3

Oceny działalności prezydenta	Wskazania respondentów według terminów badań													Zmiany VII – VIII '16
	2015					2016								
	VIII	IX	X	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	
	w procentach													
Dobra	33	39	42	42	43	47	47	51	49	50	55	56	54	-2
Zła	15	25	22	20	40	38	38	37	37	39	36	32	34	+2
Trudno powiedzieć	52	36	36	38	17	15	15	12	14	11	9	12	12	0

Pozytywnie o prezydenturze Andrzeja Dudy relatywnie często wypowiadają się najstarsi respondenci, mieszkańcy wsi, mający wykształcenie podstawowe, gimnazjalne lub zasadnicze zawodowe, rolnicy, bezrobotni, emeryci, badani z gospodarstw domowych o dochodach *per capita* poniżej 1400 zł, niezadowoleni z własnej sytuacji materialnej, a poza tym osoby uczestniczące w praktykach religijnych przynajmniej raz w tygodniu oraz deklarujący prawicowe poglądy. Z kolei pod względem poziomu niezadowolenia z działalności głowy państwa wyróżniają się mieszkańcy dużych miast (100 tys. mieszkańców i więcej), mający wyższe wykształcenie, członkowie kadry kierowniczej i specjaliści, pracownicy administracyjno-biurowi, pracownicy usług, prywatni przedsiębiorcy, ankietowani niepracujący zajmujący się domem, badani uzyskujący najwyższe dochody

per capita (2 tys. zł i więcej), uczestniczący w praktykach religijnych 1–2 razy w miesiącu lub rzadziej oraz respondenci identyfikujący się z polityczną lewicą lub – rzadziej – centrum.

Z uznaniem o obecnej prezydenturze wypowiadają się niemal powszechnie zwolennicy PiS, a także większość potencjalnych wyborców ruchu Pawła Kukiza. Natomiast głosy krytyki przeważają w elektoracie PO i – w największym stopniu – Nowoczesnej Ryszarda Petru.

Tabela 4

Elektoraty partyjne określone na podstawie deklaracji głosowania w ewentualnych wyborach parlamentarnych	Oceny działalności prezydenta Andrzeja Dudy		
	dobra	zła	Trudno powiedzieć
	w procentach		
PiS	93	5	2
Kukiz'15	61	30	9
PO	34	56	11
Nowoczesna	15	78	8
Niezdecydowani, czy wziąć udział w wyborach	48	29	23
Niezamierzający głosować	42	38	20

Nastawienie do obecnej prezydentury pokrywa się w dużym stopniu z preferencjami z drugiej tury wyborów prezydenckich. Chwali ją ogromna większość wyborców Andrzeja Dudy, natomiast ci, którzy głosowali wówczas na Bronisława Komorowskiego na ogół są niezadowoleni z działalności głowy państwa. Warto jednak zaznaczyć, że co piąty wyborca Bronisława Komorowskiego pozytywnie odnosi się tej prezydentury.

Tabela 5

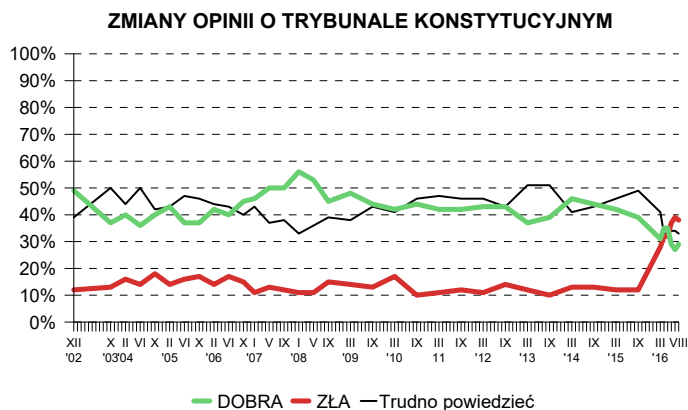
Elektoraty w II turze wyborów prezydenckich w 2015 roku	Oceny działalności prezydenta Andrzeja Dudy		
	dobra	zła	Trudno powiedzieć
	w procentach		
Głosujący na Andrzeja Dudę	85	9	6
Głosujący na Bronisława Komorowskiego	20	70	10
Niegłosujący	45	37	18

OCENY DZIAŁALNOŚCI TRYBUNAŁU KONSTYTUCYJNEGO

Konflikt polityczny wokół Trybunału Konstytucyjnego zaszkodził wizerunkowi tej instytucji. Wprawdzie w ostatnim czasie jej notowania ustabilizowały się i już się nie pogarszają, to jednak trzeci miesiąc z rzędu badani krytykujący funkcjonowanie TK przeważają liczebnie nad tymi, którzy oceniają je pozytywnie (38% wobec 29%).

Tabela 6

Oceny działalności Trybunału Konstytucyjnego	Oceny	Wskazania respondentów według terminów badań													Zmiany VII – VIII '16
		IX '12	III '13	IX '13	III '14	IX '14	III '15	IX '15	III '16	IV '16	V '16	VI '16	VII '16	VIII '16	
		w procentach													
dobra		43	37	39	46	44	42	39	31	35	35	29	27	29	+2
zła		14	12	10	13	13	12	12	28	32	32	37	39	38	-1
Trudno powiedzieć		43	51	51	41	43	46	49	41	33	33	34	34	33	-1

Negatywne opinie o Trybunale Konstytucyjnym relatywnie często deklarują mieszkańcy małych miast (poniżej 20 tys. mieszkańców), badani mający wykształcenie zasadnicze zawodowe, źle sytuowani, identyfikujący się z prawicą oraz zamierzający w ewentualnych wyborach głosować na Ruch Kukiz'15 lub PiS, natomiast z aprobatą o jego funkcjonowaniu częściej niż inni wypowiadają się mieszkańcy dużych miast (100 tys. mieszkańców i więcej), najlepiej wykształceni, badani z gospodarstw o najwyższych dochodach *per capita*, nieuczestniczący w praktykach religijnych, mający lewicowe poglądy polityczne, jak również popierający Nowoczesną lub PO.

Tabela 7

Elektoraty partyjne określone na podstawie deklaracji głosowania w ewentualnych wyborach parlamentarnych	Oceny działalności Trybunału Konstytucyjnego		
	dobra	zła	Trudno powiedzieć
	w procentach		
Nowoczesna	62	21	18
PO	41	33	26
PiS	24	50	27
Kukiz'15	24	59	17
Niezdecydowani, czy wziąć udział w wyborach	23	36	41
Niezamierzający głosować	21	33	46

Po nieco lepszych niż na ogół notowaniach Sejmu i Senatu w lipcu, w sierpniu – okresie wakacyjnej przerwy w obu izbach parlamentu – nastąpiła ich korekta i powrót do stanu sprzed ubiegłomiesięcznej poprawy. Niezależnie od tych zmian, obecnie, podobnie jak wcześniej, Polacy częściej krytykują działalność parlamentarzystów, zwłaszcza posłów, niż ją chwala. Przeciwnego zdania o jakości pracy izby niższej są w większości tylko zwolennicy partii rządzącej. Notowania głowy państwa pozostają względnie stabilne: od trzech miesięcy prezydenturę Andrzeja Dudy chwali ponad połowa obywateli, a około jednej trzeciej stanowią z niej niezadowoleni. Również stabilne w ostatnich trzech miesiącach są opinie o funkcjonowaniu Trybunału Konstytucyjnego. W tym przypadku jednak oceny negatywne górują liczebnie nad pozytywnymi.

Opracował
Michał FELIKSIAK

A N E K S

Tabela 1

		Jak by Pan(i) ocenił(a) działalność Sejmu?			Liczba osób
		Dobrze	Źle	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	
Ogółem		26	57	17	1023
Płeć	Mężczyźni	28	61	11	481
	Kobiety	25	54	21	542
Wiek	18–24 lata	27	51	22	79
	25–34	29	56	15	197
	35–44	25	57	18	194
	45–54	25	65	10	156
	55–64	26	58	16	184
	65 lat i więcej	27	54	20	213
Miejsce zamieszkania	Wieś	31	50	19	409
	Miasto do 19 999	23	61	16	148
	20 000 – 99 999	27	57	16	201
	100 000 – 499 999	18	65	17	163
	500 000 i więcej mieszk.	24	67	9	103
Wykształcenie	Podstawowe / gimnazjalne	24	50	26	203
	Zasadnicze zawodowe	35	52	13	252
	Średnie	24	62	15	314
	Wyższe	23	62	15	255
Grupa społeczna i zawodowa	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	22	64	13	97
	Średni personel, technicy	29	61	11	40
	Pracownicy adm.-biurowi	24	63	13	64
	Pracownicy usług	22	63	15	84
	Robotnicy wykwalifikowani	27	63	10	134
	Robotnicy niewykwalifik.	31	50	20	46
	Rolnicy	41	45	13	45
	Pracujący na własny rach.	8	66	26	43
	Bezrobotni	29	50	21	66
	Emeryci	28	53	19	244
	Renciści	20	59	21	56
	Uczniowie i studenci	29	50	21	47
	Gospodynie domowe i inni	30	54	15	57
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	28	61	11	144
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	22	71	7	109
	sekt. pryw. poza rolnict.	23	59	19	263
	prywatnym gosp. rolnym	41	46	13	48
Dochody na jedną osobę	Do 649 zł	30	46	24	121
	Od 650 zł do 999 zł	24	49	26	131
	Od 1000 zł do 1399 zł	31	56	14	151
	Od 1400 zł do 1999 zł	36	55	9	142
	2000 zł i więcej	23	68	9	182
Ocena własnych war. mater.	Źle	25	50	25	66
	Średnie	25	60	15	439
	Dobre	28	56	16	518
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	48	41	11	45
	Raz w tygodniu	35	47	18	446
	1–2 razy w miesiącu	20	65	14	172
	Kilka razy w roku	17	65	18	226
	W ogóle nie uczestniczy	14	74	12	131
Poglądy polityczne	Lewica	13	80	6	145
	Centrum	22	64	14	261
	Prawica	43	43	13	348
	Trudno powiedzieć	17	55	28	257

Tabela 2

		Jak by Pan(i) ocenił(a) działalność Senatu ?			Liczba osób
		Dobrze	Źle	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	
Ogółem		27	46	27	1023
Płeć	Mężczyźni	27	50	23	481
	Kobiety	26	43	31	542
Wiek	18–24 lata	27	41	31	79
	25–34	27	49	24	199
	35–44	24	48	28	194
	45–54	27	53	20	154
	55–64	26	46	27	184
	65 lat i więcej	29	39	32	213
Miejsce zamieszkania	Wieś	30	42	28	407
	Miasto do 19 999	21	55	24	148
	20 000 – 99 999	28	42	30	202
	100 000 – 499 999	21	51	27	163
	500 000 i więcej mieszk.	28	50	21	103
Wykształcenie	Podstawowe / gimnazjalne	24	38	38	203
	Zasadnicze zawodowe	30	45	26	250
	Średnie	27	50	23	314
	Wyższe	25	50	25	256
Grupa społeczna i zawodowa	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	23	51	26	99
	Średni personel, technicy	29	54	17	40
	Pracownicy adm.-biurowi	24	54	22	64
	Pracownicy usług	21	54	25	84
	Robotnicy wykwalifikowani	26	52	23	134
	Robotnicy niewykwalifik.	26	40	33	46
	Rolnicy	38	38	24	45
	Pracujący na własny rach.	13	59	28	43
	Bezrobotni	29	43	28	64
	Emeryci	31	36	33	244
	Renciści	17	53	30	56
	Uczniowie i studenci	30	39	31	47
	Gospodynie domowe i inni	30	48	21	57
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	28	49	23	145
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	23	57	21	109
	sekt. pryw. poza rolnict.	22	52	27	263
	prywatnym gosp. rolnym	38	38	25	48
Dochody na jedną osobę	Do 649 zł	31	43	27	121
	Od 650 zł do 999 zł	23	43	34	131
	Od 1000 zł do 1399 zł	29	42	29	151
	Od 1400 zł do 1999 zł	35	45	20	142
	2000 zł i więcej	25	55	20	182
Ocena własnych war. mater.	Źłe	31	37	32	65
	Średnie	25	47	28	439
	Dobre	28	47	26	520
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	34	34	32	45
	Raz w tygodniu	36	36	27	448
	1–2 razy w miesiącu	21	53	26	172
	Kilka razy w roku	20	54	26	224
	W ogóle nie uczestniczy	10	63	28	131
Poglądy polityczne	Lewica	20	67	13	145
	Centrum	22	54	24	261
	Prawica	43	32	25	348
	Trudno powiedzieć	14	46	40	259

Tabela 3

		Jak by Pan(i) ocenił(a) działalność prezydenta Andrzeja Dudy?			Liczba osób
		Dobrze	Źle	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	
Ogółem		54	34	12	1024
Płeć	Mężczyźni	56	34	10	482
	Kobiety	52	34	14	543
Wiek	18–24 lata	56	28	16	80
	25–34	51	37	12	199
	35–44	50	36	14	193
	45–54	48	36	16	154
	55–64	53	35	12	184
	65 lat i więcej	65	28	7	214
Miejsce zamieszkania	Wieś	66	22	12	408
	Miasto do 19 999	40	38	22	147
	20 000 – 99 999	53	35	12	202
	100 000 – 499 999	43	48	9	163
	500 000 i więcej mieszk.	47	49	4	104
Wykształcenie	Podstawowe / gimnazjalne	60	22	18	203
	Zasadnicze zawodowe	64	26	9	250
	Średnie	50	38	12	313
	Wyższe	44	45	11	258
Grupa społeczna i zawodowa	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	44	43	13	99
	Średni personel, technicy	50	35	16	39
	Pracownicy adm.-biurowi	35	51	14	64
	Pracownicy usług	44	46	10	84
	Robotnicy wykwalifikowani	56	29	15	134
	Robotnicy niewykwalifik.	53	31	16	46
	Rolnicy	70	17	14	45
	Pracujący na własny rach.	34	51	15	43
	Bezrobotni	69	24	7	64
	Emeryci	67	24	8	245
	Renciści	50	37	13	56
	Uczniowie i studenci	50	31	19	48
	Gospodynie domowe i inni	43	45	12	57
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	52	37	12	144
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	42	42	16	109
	sekt. pryw. poza rolnict.	46	40	14	263
	prywatnym gosp. rolnym	68	17	15	49
Dochody na jedną osobę	Do 649 zł	63	22	15	121
	Od 650 zł do 999 zł	61	26	13	131
	Od 1000 zł do 1399 zł	64	22	14	151
	Od 1400 zł do 1999 zł	55	37	8	141
	2000 zł i więcej	43	49	8	182
Ocena własnych war. mater.	Źle	64	27	9	65
	Średnie	55	32	13	440
	Dobre	52	36	12	520
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	75	19	6	45
	Raz w tygodniu	67	21	11	448
	1–2 razy w miesiącu	48	42	11	172
	Kilka razy w roku	43	42	15	223
	W ogóle nie uczestniczy	29	57	14	131
Poglądy polityczne	Lewica	30	63	7	145
	Centrum	45	46	10	262
	Prawica	79	15	6	348
	Trudno powiedzieć	44	31	25	259

Tabela 4

		Jak by Pan(i) ocenił(a) działalność Trybunału Konstytucyjnego?			Liczba osób
		Dobrze	Źle	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	
Ogółem		29	38	33	1023
Płeć	Mężczyźni	31	43	26	484
	Kobiety	27	33	39	539
Wiek	18–24 lata	30	38	32	80
	25–34	31	36	33	199
	35–44	32	34	34	194
	45–54	27	39	34	152
	55–64	28	40	31	184
	65 lat i więcej	26	39	34	214
Miejsce zamieszkania	Wieś	26	34	40	410
	Miasto do 19 999	26	46	28	147
	20 000 – 99 999	26	39	35	201
	100 000 – 499 999	39	36	25	163
	500 000 i więcej mieszk.	34	40	26	103
Wykształcenie	Podstawowe / gimnazjalne	20	35	45	203
	Zasadnicze zawodowe	25	44	31	250
	Średnie	32	38	30	312
	Wyższe	36	34	30	258
Grupa społeczna i zawodowa	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	39	31	30	98
	Średni personel, technicy	41	48	11	40
	Pracownicy adm.-biurowi	30	33	36	65
	Pracownicy usług	29	36	34	82
	Robotnicy wykwalifikowani	30	35	35	134
	Robotnicy niewykwalifik.	18	48	34	46
	Rolnicy	37	38	26	45
	Pracujący na własny rach.	26	36	37	43
	Bezrobotni	27	40	33	63
	Emeryci	23	43	34	245
	Renciści	19	30	51	56
	Uczniowie i studenci	37	35	27	48
	Gospodynie domowe i inni	35	30	35	57
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	38	35	27	146
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	31	42	28	108
	sekt. pryw. poza rolnict.	29	35	36	263
	prywatnym gosp. rolnym	34	38	28	49
Dochody na jedną osobę	Do 649 zł	25	34	41	120
	Od 650 zł do 999 zł	28	40	32	130
	Od 1000 zł do 1399 zł	26	39	35	151
	Od 1400 zł do 1999 zł	30	40	30	142
	2000 zł i więcej	41	38	21	182
Ocena własnych war. mater.	Źle	22	47	32	65
	Średnie	25	40	35	440
	Dobre	34	34	32	519
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	25	37	38	45
	Raz w tygodniu	27	38	35	449
	1–2 razy w miesiącu	29	37	35	171
	Kilka razy w roku	31	40	29	223
	W ogóle nie uczestniczy	36	36	29	131
Poglądy polityczne	Lewica	53	31	15	144
	Centrum	31	38	31	263
	Prawica	25	49	26	347
	Trudno powiedzieć	19	28	53	258